

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Disputationvm De Censuris In Communi,
Excommunicatione, Suspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

3 Quæ alia diuina officia prohibeat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

*Alia dum sa-
era sunt ex-
re noluit ab
Ecclesia.
1. Opinio*

Ancharr.

2. Opinio.

Gloss.

*Panorm.
Nauarr.*

Soto.

Sylu.

*Quid in hoc
dubio senti-
endum
quando sa-
crum in loco
interdicto
fit.*

vim expellere, si commode & sine magno scandalo fieri potest: quia hoc non est vim inferre, sed iura Ecclesiae defendere. Et ideo etiam personam Ecclesiasticam licet hoc modo cogere, ut supra tactum est, explicando canonem *Si quis suadente*. At vero, si ea vis non sufficiat, aut adhiberi non possit, dicunt aliqui Missam potius esse omittendam, quam coram persona interdicta faciendam, & si iam in choata sit, non esse finiendam, nisi iam consecratio, vel saltem canon inceperit sit, sicut supra de excommunicato dicebamus; nam putant quoad hoc eandem esse rationem de excommunicato, & interdicto. Quod sentit Ancharranus in Clement. 2. de Sentent. excommunicat. numero sexto, & videtur posse sumi ex verbis illius textus ibi, *Ex quo frequenter contingit, quod ipsa Missarum solennia remanent inexplata*, ex eo scilicet, quod excommunicati vel interdicti exire nolunt etiam admoniti, ut paulo superius ibi fuerat narratum.

Contraria vero opinio videtur sumi ex auctoritate negativa aliorum Doctorum, quae licet alias non sit efficax, in re tam graui, & quae pendet ex iure positivo, & consuetudine, magnum indicium est non esse talem obligationem. Vnde Glossa dict. Clement. 2. verb. *Inexplata*, tacite interpretatur illam distinctionem propositionem textus, ut ratione excommunicatorum verificetur: quomodo etiam Panormitanus loquitur. Sic etiam Nauarrus Comment. de Oratione cap. 16. numero 59. de excommunicato loquitur, & num. 60. de interdicto locali, de Interdicto autem personali dicit. Præterea Soto in 4. distinct. 22. quaest. tert. artic. prim. dupliciter ait, clericum violare interdictum, celebrando scilicet, si ipse interdictus sit, vel in loco interdicto celebret: de celebratione autem coram interdicto nihil dicit: & eodem modo loquuntur alij auctores, ut patet ex Sylvestro verb. *Interdictum*, §. & alijs eodem, qui nullam mentionem huius effectus faciunt. Denique nec iura omnia, quae loquuntur de interdicto, talem prohibitionem indicant, ut declarabimus: non sunt autem poenae, vel prohibitiones augendae sine iure. Nec argumentum à simili ab excommunicatis ad interdictos est validum: tum quia in his poenis argumentum à simili est infirmum: tum etiam quia non est simile, quia excommunicatio grauior est censura, & plura prohibet, & per se vetat communicationem longe aliter quam interdictum: unde personis interdictis interdum permittitur adesse diuinis: excommunicatis autem nunquam, ut patet ex dict. c. *Alma*.

Distinctione ergo vtendum videtur: quia aut sacerdos celebrat in loco interdicto, vel in loco de se habili. In priori casu si ingrediatur persona interdicta nominatim, & non possit expelli, cessandum est modo supra dicto. Et fortasse in eo casu loquitur Ancharranus. Probaturque ex cap. *Alma*, ibi, *excommunicatis, & interdictis exclusis*, non enim dicit, *admonitis*, sed *exclusis*. & in hoc pares facit interdictos excommunicatis. Vnde formatur ratio: nam dicere sacrum in loco interdicto per se est iure prohibitum: ergo solum licet eum moderatione, & sub conditione cap. *Alma*, sed ibi non derogatur antiquo iuri nisi sub illa conditione ut interdicti excludantur: ergo quacumque ratione illa conditio impleri non possit, etiam per iniquitatem, vel vim, non est locus moderationi cap. *Alma*, manetque in sua vi prohibitio interdicti localis, ab illa enim magis nascitur hæc obligatio, quam ab interdicto personali, quamuis hoc sit occasio ob quam cessat facultas ibi celebrandi. Hoc docuit in specie omnino simili Nauarrus de Oratione cap. 16. numero 60. dicens, quando in choata Missa superuenit interdictum generale & non possunt valuae occludi, debere Missam ceptam omitti, si ad Canonem non peruenerit. Cuius ratio solum est, quia non impletur conditio in iuris

A priuilegio (ut sic dicam) postulata: eadem autem ratio procedit in presenti conditione, ut declaratum est. Tandem dict. Clementin. secund. optime potest intelligi iuxta hunc casum & doctrinam: nam illa particula, *In ipsis Ecclesiis*, plane refertur ad Ecclesias suppositas generali interdicto loci. Vnde infero, sacerdotes tunc celebrantes non exclusi interdictis, fieri irregulares, non quia celebrant coram persona interdicta: de hoc enim nulla est irregularitas in iure, argum. cap. *Is cui*, de Sentent. excommun. in 6. sed quia celebrant in loco interdicto sine facultate legitima, & consequenter contra cap. *Is qui*, §. *Is vero*.

In posteriori autem casu, quando scilicet locus non est interdictus, sed tantum adest persona interdicta, & per vim cogi non potest, probabile mihi videtur non debere sacerdotem ob eam causam omittere Missam: quod non assero sine formidine, quia non inuenio casum expresse tractatum & definitum ab authoribus, censeo tamen practice probabile. Quia nulla est de hoc iuris prohibitio, nec cogens ratio. Prior pars constat ex dictis, quia omnia iura, quae petunt ut excludantur interdicti tractant de celebratione loco interdicto, ut patet ex dict. cap. *Alma*, & dict. Clement. 2. & cap. *Cum in partibus*, de Verb. signific. cap. *Quod in te*, de Poenitent. & remissi, nullum autem ius est, quod præcipiat omittere sacrum propter locum personale interdictum. Dicunt vero aliqui, per omne interdictum etiam personale interdicti locum saltem mediate: quia interdictus Ecclesia in qua fuerit praesens persona interdicta. Sed hoc nullo iure fundatum est. Nam potius in cap. *Si sententia*, de Sent. excommun. in 6. dicitur, interdicto loco non interdicti populum: unde omnes inferunt, interdicto populo etiam locum non esse interdictum. Alias omne interdictum personale esse deambulatorium, quia omnis locus ubi esset talis persona, esset interdictus, quod est contra omnes Doctores. Et hinc facile patet altera pars, quia secluso iure, nulla potest esse virgatio in hac materia, quae tota pendet à iure. Quin potius cum materia sit poenalis, extendenda non est sine iure. Item seclusa cooperatione, contemptu, & abusu proprii muneris & officij, interdictum per se non obligat ad vitandam communicationem: sed hic non est cooperatio nec contemptus, ut supponitur, nec abusus proprii muneris: quia supponimus clericum facere quod in se est ad expellendum interdictum: ergo praesentia eius non potest nocere, nec est communicatio prohibita. Vnde in ca. *Responsio*, de Sent. excom. solum prohibetur Episcopus ne ciues interdictos conuocet ad celebrandum diuinum officium contra formam interdicti. Et in cap. *Episcoporum*, de Priuileg. in 6. prohibentur omnes Ecclesiasticae personae, ne ad celebrationem diuinorum publice interdictos admittant: in dicto autem casu nec conuocatur, nec admittitur interdictus, sed permittitur, seu toleratur, quia vitari non potest: hoc autem prohibitum non inuenitur. Secluso ergo scandalo, vel alio accidentario incommodo, non videtur ob eam causam omittenda diuina officia.

SECTIO III.

Qua alia diuina officia prohibita sint per interdictum.

Errum est non solum sacrificium Missae: sed etiam alia diuina officia interdicto prohiberi, ut ex eisdem iuribus constat, cap. *Si ciuitas*, & ca. *Si sententia*, & c. *Cum in partibus*, c. *Presenti*, interdictum, & c. vl. de Sent. excom. in 6. c. *Episcoporum*, & cap. *Licet*, de Priuileg. in 6. cum similibus. Præterea certum est

Sect. III. Quænam alia diuina officia sint prohibita. 557

est hunc effectum cum proportione in aliis declarata ad singulas species interdicti esse applicandum, vt ex eisdem iuribus elicitur. Itaque in loco generaliter interdicto hæc officia fieri non possunt, in Ecclesia, nec extra illam intra totum ambitum, & terminos, quibus tale interdictum concluditur, neque audiri ibi possunt talia officia à quibuscumque personis cuiuscumque loci & conditionis, seclutis priuilegiis, & exceptionibus iuris, de quibus infra. Atque eodem proportionali modo prohibentur hæc officia fieri, vel audiri in loco specialiter interdicto. Per interdictum autem personale, generale, vel speciale prohibentur personæ interdictæ, ne hæc officia faciant, vel illis intersint vbique locorum, eodem modo, quo de Missa diximus: nam iura æque de omnibus loquuntur. Duo ergo hic explicanda supersunt. Primum est, quænam sint hæc diuina officia, præter Missam, quæ interdicuntur. Secundum, quid in hac prohibitione moderatum seu concessum sit per nouum ius capituli, Alma.

Quæ diuina officia sint prohibita per interdictum.

Circa primum aduertendum est, in iuribus quæ de hac materia tractant, interdum diuinorum nomine comprehenduntur vel sacramenta, vel sacrificia & quælibet alia diuina officia, vt patet ex cap. Si sententia, in principio, & in §. Ceterum, & in capit. Is cui, de Sent. excomm. in 6. & expressius in c. Non est vobis, de Sponsal. aliquando vero diuinorum celebratio condistinguitur à receptione sacramentorum, & comprehendere tantum Missæ sacrificium, cum aliis diuinis officiis, vt in eodem c. Si sententia, §. Cum vero, & in cap. Episcoporum, de priuilegiis, in 6. Nunc autem strictius loquimur de diuinis officiis: nam administratio sacramentorum specialem habet rationem & prohibitionem, vt vidimus: sacrificium autem Missæ notius est, & excellentius inter omnia diuina officia: & ideo de illis specialiter est à nobis dictum. Hic ergo sumimus diuina officia, quæ sunt in Ecclesia præter sacramenta, & sacrificium: nam plura officia per interdictum prohibentur: vt colligitur ex cap. Quod in te, de Pœnitent. & remiss. & ex ca. Alma, & aliis iuribus, in quibus vniuersalis negatiua ponitur, quod nulla diuina officia tempore interdicti celebranda sint: constat autem horas canonicas, & similia nomine diuinorum officiorum in Ecclesia intelligi.

Difficultas ergo est, quantum extendatur hæc prohibitio. Quidam afferunt omnia officia sacra, quæ in Missali aut breuiario Romano continentur, sub hac prohibitionem comprehendunt; nam illa sunt quædam diuina officia, & prohibitio generalis est. Quod sentit Syluester. Interdictum, §. quæst. 3. & Angel. n. 4. quamuis illi non dicunt nomine diuini officij in presenti materia comprehendunt totum id, quod in breuiario, & Missali continetur; sed solum illud, quod est in breuiario, vel Missali; sunt enim in breuiario multa, quæ sine dubio non interdicuntur, vt benedictio mensæ, itinerarium, & similia: & in Missali nonnullæ benedictiones, de quibus infra. Sed in hac sententia & manet eadem obscuritas in iudicando, quodnam sit in Missali, vel breuiario Romano diuinum officium cadens sub hac prohibitionem, quod vero non. Et præterea etiam illa exclusiua non videtur vera, nam extra breuiarium, & Missale sunt multa diuina officia in Ponticali, vel in manuali, quod vocant; quæ sub hanc prohibitionem cadunt.

Alij ergo reducant hæc diuina officia ad duo capita; scilicet ad horas canonicas, & sacramentalia: sub priori capite comprehendendo omnes partes dictarum horarum, & omnia illa, quæ aliquando horis canonicis adiunguntur, vt est etiam officium

Fr. Suarez tom. 5.

paruum B. Virginis, officium defunctorum, psalmi graduales, & septem psalmi Pœnitential. cum litanis. Sub posteriori autem capite comprehendendo omnes caeremonias sacras, quæ vel ad solennem ritum sacramentorum pertinent, vel ad præparationem materiæ, vt est benedictio olei Chrismatis, vel fontis; ad quæ etiam potest reduci prima tonsura, quamuis per illam non tam materia, quam subiectum præparetur: idemque est si pertineat ad subsequenter solennitatem sacramenti, vt est benedictio sollemnis matrimonij. Præterea consecratio aut benedictio templi paramentorum, vel sacrorum vasorum: quæ omnia ad ministerium sacramentorum & sacrificij ordinantur. Rursus omnia alia publica consecratio, aut benedictio, quæ ad aliquam sanctificationem vel fidelium ministerio, & autoritate Ecclesiæ faciendam ordinatur, vt est sollemnis benedictio aquæ, & vt multi volunt, sollemnis etiam benedictio Episcopalis, & similes. Reliqua vero omnia, quæ huiusmodi non sunt sub hac prohibitionem non comprehenduntur. Atque hæc sententia fortasse in re vera est, tamq. insinuauit Nauar. c. 27. n. 172. vbi definit, diuina officia in presenti esse, officia sacra ordinata in Missali, breuiario, aut Ponticali Romano aut in aliis legitime instituta ad vsum ordinum, & aliorum sacramentorum, vel sacramentalia, aut ad horas canonicas. Solum displicet in hac sententia, quod potius enumeratione & coacervatione quadam, quam aliqua certa ratione traditur, & ideo nõ satis distincte res ipsa declaratur.

Vt ergo hoc exponamus aduertendum est, in diuino officio duo posse considerari, scilicet substantiam orationis seu deprecationis, & modum dicendi talem orationem, vel deprecationem. Suppono enim huiusmodi officium diuinum semper consistere in aliqua actione exteriori: nam actiones sacra pure mentales, licet quoad Deum diuina officia sint, Ecclesia tamen de eis non disponit. Suppono deinde, licet huiusmodi officium diuinum interdum includat caeremonias, quæ consistunt in actionibus, vel aliis ritibus, aut vestimentis, &c. formaliter tamen, vt sic dicam, consistere in verbis, id est, in deprecatione aliqua, vel laudatione diuina: necesse est enim, vt diuinum officium ad Deum proxime dirigatur, & per expressam significationem populo Ecclesiastico accommodata fiat. Et ideo concio (vt hoc obiter dicam) non est officium diuinum, quia non ad Deum immediate, sed ad populum instruendum, vel excitandum ordinatur. In diuino ergo officio substantia eius est aliqua deprecatio, vel oratio ad Deum, ita vt licet interdum ordinetur ad benedictionem, vel consecrationem alicuius rei, semper tamen fiat cum oratione ad Deum, sub oratione comprehendendo omnem laudem Dei, & omne in benedictionem, quæ in nomine eius fit. Modus autem est quod tale officium fiat publice & sollemniter, seu quod fiat modo Ecclesiastico aut communi. Voco autem Ecclesiasticum modum illum, quem Ecclesia suo nomine, & à ministris ab ipsa deputatis ex ipsorum officio, & pro cõmuni vsu populi Christiani seruandum instituit: communem autem modum appello quacumq. priuatam recitationem, quæ à quolibet persona fieri potest, etiam vsurpando illa verba, vel orationes, quas Ecclesia ad publicum vsu ordinauit. Et quidem, quando hæc officia sunt priori modo, possunt proprio & speciali modo dici nõ tantum diuina, sed etiam Ecclesiastica: Posteriori autem modo facta, sacra etiam & diuina sunt, sed tamen priuata.

Dico ergo officia diuina, quæ Ecclesiastico interdicto prohibentur, esse illa, quæ proprie dicuntur Ecclesiastica, quæ in substantia sua diuina sunt, & in modo includunt illam publicam, & quasi communem rationem, atque ita in re semper cõtinentur in supra enumeratis, requirunt tamen modum prædictum;

Aaa 3

dictum;

Notanda pro dubio resolutione.

Concio non est officium diuinum.

Dubii deest.

dictum: quia priuata officia non prohibentur, et ali eadem dicantur, quæ in Breuiario continentur.

7
Coroll. 1.

Sylu.
Angel.
Nauarr.
Abbas.
Anchiera.

Atque hinc inferitur, quoties aliquod officium fit in Ecclesia à ministris eius tali modo vt non possit ita fieri, nisi à clerico ad illud munus specialiter consecrato, aut deputato, tale officium prohibitum esse ex vi interdicti. Ita sentiunt omnes, qui de hac materia scribunt Syluester, Angelus, Nauarr. & alij Summistæ & Abbas in cap. ult. de excessibus prælatorum n. 1. & Anchar. in c. Alma, n. 7. Et ratio est, quia tunc faciunt ministri Ecclesiæ officium illud nomine, & autoritate totius Ecclesiæ, & ad publicum & communem vsum eius: hunc autem vsum præcipue intendit Ecclesia prohibere per interdictum, vt ex prædictis iuribus constat. Colligitur autem hinc, quod, tum ex publica actione, & voce seu canticum; tum ex apparatu, & vestimentis, quorum vsum solum licet ministris ordinatis, vt si cum superpellicio, aut stola, vel aliis superioribus vestimentis officium dicatur.

8
Coroll. 2.

Interdictum
non prohibet
adorationem
crucis
in die veneris
sancti
ne publicis
precibus.

Hinc è contrario solet inferri, officia illa quæ ex modo suo non sunt deputata alicui ordini clericali, non esse prohibita tempore interdicti, siue secrete, siue publice fiant: quia tunc non fiunt tanquam Ecclesiastica officia, & communia sed vt priuata. Hinc prohibita non est mensæ benedictio, neque orationes Ecclesiæ, pro itinere institutæ, neque alia, quæcunque priuata orationes, licet publice etiam in Ecclesia fiant. Licitum etiam est publicum signum dare statutis horis ad salutandam Virginem, & in die veneris Sancti licita est adoratio Crucis publica, non obstante interdicto. vt ait Nauarr. n. 176. dummodo fiat sine publicis, precibus seu laudibus diuinis ab Ecclesia pro eo die, & actu institutis: nam illa reuera sunt quædam pars officij illius diei; quod sane est officium diuinum & Ecclesiasticum, atque adeo interdicto prohibitum. Alia exempla addit ibi Nauarr. verbi gratia, introducere mulierem post partum in Ecclesiam, quod intelligendum est, si fiat absque vlla solemnitate sacerdotali, id est, absque Stola, & ornatu sacerdotis, vt ipsemet Nauarrus dicit ex Calderino in tractat. de interdicto; & ad hunc modum sunt alia intelligenda, quæ magis ex dicendis constabunt.

Quaratione
interdicto
prohiberi
consecratio
horarum
canonicarum.

Que benedictiones
prohibentur
interdicto
tempore.

Nauarr.

Maiol.

Hæc autem illatio limitanda videtur aliquo modo: nam horæ canonice, quamuis sint officij clericorum, non sunt tamè ita illorum propriæ, vt aliquis ordo necessarius sit ad eas publice recitandas, seu canendas in Ecclesia; & tamen ex vi interdicti, prohibitum est illas publice in Ecclesia canere. Vnde moniales, si tempore interdicti more consueto in suis Ecclesiis horas canonicas dicerent directe contra interdictum agerent: ergo officia diuina non comprehendunt tantum actiones, vel deprecationes sacras alicui ordini clericali deputatas. Addere ergo oportet vel exceptionem horarum canonicarum quandoque publice, & pro vniuerso populo dicuntur, vel certe si horæ canonice sub illa generali regula comprehendantur, dicendum est, illas per se & primario deputatas ordini clericali; & hoc satis esse, vt à quibuscunque personis Ecclesiasticis publico more dicantur, prohibita per interdictum intelligantur. Hinc etiam inferitur, omnem sacram benedictionem ab Ecclesia institutam cum peculiaribus ceremoniis, & deprecationibus ac deputatam (vt communiter esse solet ordini sacerdotali) comprehendere sub hac generali appellatione diuinorum officiorum quæ per interdictum prohibita sunt: quamuis Nauarrus videatur aliqua exceptiones ponere de quibus postea videbimus. Illam vero generalem illationem constituit Maiolus libr. tertio de irregulari, cap. 20. numer. tert. & videtur plane subinferri ex priori regula posita: nam omne illud est sacrum officium, & publicum, & sacro ordini deputatum: & ideo fit à ministro, in persona Ecclesiæ: nihil er-

go deest, vt sub latitudine diuinorum, seu Ecclesiasticorum officiorum comprehendatur.

Quam diuinorum officiorum celebratio iure
concedatur tempore generalis interdicti
et loci.

Circa secundum punctum maioris claritatis causa dicemus prius de interdicto generali loci, postea de alio. Circa illud ergo aduertendum est, antiquo iure prohibitionem hanc fuisse fere generalem omnino, vt ex iuribus supra citatis constat. Dico autem, fere, propter duas exceptiones, quæ vix hoc nomen merentur. Prima sumitur ex cap. Quod in te, de Pœnit. & remiss. vbi concedebatur clericis etiam secularibus, vt, in conuentualibus Ecclesiis bini, & bini, vel simul tres horas canonicas possent legere: non cantare, vel, vt alia lectio haberet, potius, quam cantare excommunicatis, & interdictis exclusis & voce ita demissa; vt exterius audiri non possent. Per quæ verba non quælibet diuina officia, sed tantum horæ canonice permittebantur dici cum illis circumstantiis, vt patet ex verborum limitatione. Item ipsæ horæ canonice non absolute, neque in quacunque multitudine personarum, sed in numero ibi definitio concedebantur: nimirum, vt possent à pluribus alternis versibus, seu duos veluti choros constituentibus dici, ita tamen, vt solum possent esse bini & bini, aut simul tres. Quod variis modis potest intelligi, scilicet, quod possent esse bini in vno choro, & bini in alio, ita vt quatuor essent, qui possent simul totum chorum conficere; aut bini, & bini, id est, vt duos simul tantum recitare possent alternis versibus: hanc autem binarij possent esse plures in Ecclesia quantulumque esset numerus clericorum. Et uterque sensus potest facile sustineri, licet posterior magis genuinus esse videatur. Vnde addebatur, vel si tres, quod non potest commodè ita intelligi, vt possent esse tres simul in vno choro, & tres in alio, ita vt sex simul possent dicere officium; hoc enim in textu nullo modo significatur: Est ergo hæc extensio prioris concessionis, vt non tantum bini, sed etiam terni possint canonicum officium dicere. Quod autem vnusquisque solus possit horas canonicas recitare tempore interdicti, imo etiam ipse interdictus sit, non oportuit in iure declarari: quia hoc semper licuit. Imo etiam præceptum est iis, qui secluso interdicto ad hoc munus tenebantur, vt patet ex dictis supra in simili de excommunicato, qui non liberatur onere dicendi officium canonicum, propter censuram excommunicationis: multo ergo minus liberatur propter censuram interdicti.

Sed dices, etiam licuit semper Sacerdotibus, aut quibuscunque clericis, vel personis dicere horas canonicas alternis versibus, scilicet saltem binis & binis, dummodo id facerent caute, ita vt à prohibitis non audirentur. Imo etiam quod extra Ecclesiam id liceat, sentiunt communiter Doctores, vt ex Calderino adducit Syluester, Interdictum, §. quest. 5. Sylu. & Nicolaus Plouius tractat. de Interdicto, regula 31. quos sequitur Couarruias citans Hostiensem supra §. 2. num. 7. & Nauarrus cap. 27. numero 175. vbi tamen refert Calderinum, & Syluestrum in contrarium, atque etiam Angelum, sed immerito: nam Angelus, Interdictum, 6. numero 12. expresse dicit per hunc modum recitandi horas cum socio non violari interdictum, etiam si fiat extra Ecclesiam nisi ad faciendum studiose vt audiantur à laicis, & à personis prohibitis. Quod ad litteram sumptit Syluester, & idem fere dicit Calderinus, quamuis ille maiorem scrupulum iniicere videatur; Nam saltem propter periculum, quod audiri possent ab aliis, non audeat dicere id non esse contra interdictum. At vero Villadiego

Ca. Quod in ladio tractatu de Irregularitate, simpliciter negat hoc licere, propter rationem insinuatam, quod cap. *Quod in te*, specialiter concedit Sacerdotibus, *in Ecclesia*, &c. ergo nec extra Ecclesiam id licet, neque in Ecclesia liceret, nisi in illo textu concederetur.

13 Dico tamen in primis, hoc licitum esse in quocumque loco generatim interdicto, & in quacumque parte eius, vel quia (vt Nauarrus ait) illa determinatio, *in Ecclesia*, non tam est ad restringendum, quam ad ampliandum: quia, si in Ecclesia hoc conceditur, ubi solet populus conuenire ad horas canonicas audientias, multo magis in aliis locis ubi conuenire non solet: nam hoc officium canonicum ideo non dicitur communi more, ne à populo audiat; non vt absolute non dicatur. Que declaratio melius hic accommodatur, quam superius ad Missæ sacrificium. Tum, quia illud multo magis prohibitum fuit semper: non enim poterat dici, quantumuis priuatim, sicut dici possunt horæ canonicæ: tum etiam, quia illud sacrificium non potest fieri, nisi in præscripto loco, & determinato ad quæ moraliter loquendo, semper solent aliqui conuenire ad audiendum sacrum, plures, vel pauciores pro loco opportunitate. Vnde mihi valde probabile videtur, etiam absq; illa iuris declaratione, seu ante illam, semper licuisse hoc modo dicere officium canonicum clericis, binis, vel ternis, priuatim, & in quocumque loco, dummodo caueant periculum, ne alij prohibiti audire possint. Ratio est, quia priuata recitatio horarum nunquam fuit prohibita: nā singuli non solum possunt, sed etiam tenentur dicere. Quod autem duo simul vel tres dicant, non excedit modum priuati modi orandi (in quo etiam multum differt hoc officium à sacrificio, quod semper est officium ex se publicum) & ideo ille modus recitandi horas nunquam videtur prohibitus.

14 Igitur cap. illud, *Quod in te*, licet per modum concessionis loquatur, tamen quoad hanc partem potius videtur continere declarationem quandā, quam nouum priuilegium. Fortasse enim dubitari poterat, an in Ecclesia possent clerici illo modo dicere officia, quamuis extra illam possent: quia ratione loci videbatur fieri illa oratio publica, quæ alias domi facta esset priuata: & ideo declarat, vel concedit Pontifici, vt etiam in Ecclesia ita fieri possit. Videtur etiam ibi præscribi forma, quam tunc in Ecclesia excedere non licebat: scilicet, vt tatum duo, vel tres, vel ad summum quatuor (iuxta quandam sensum probabilem supra datum) & non plures possent etiam in Ecclesia officium dicere. Extra Ecclesiam vero, & nunc licet (vt infra dicam) & semper credo licuisse plures quam quatuor, vel sex simul officium dicere in priuata domo, ac separatim absque periculo, quod à personis prohibitis audiri possint: quia ille modus dicendi semper manet priuatus, & de se non ordinatus, vt à populo audiat; & ideo per se non est prohibitus; quod secus esset, si à pluribus diceretur in Ecclesia ratione loci, vt recte Nauarrus insinuat.

15 Secunda exceptio iure antiquo probata est, nisi ex speciali priuilegio aliud sit concessum; quæ ita generatim habetur in multis ex iuribus supra citatis, & in ipsa natura positivæ prohibitionis videtur inclusa. In speciali vero dicitur in dicto capitul. *Quod in te*, regularibus secundum priuilegium Sedis Apostolicæ fuisse indultum, vt cum generale interdictum terra fuerit, liceat eis ianuâ clausis, &c. celebrare diuina. Quod iam nunc communi lege statutum est, vt infra declarabimus: & ideo necessarium non est immorari in explicando de quibus regularibus id intelligatur. Alia etiam priuilegia concessa Episcopis, & mendicantibus in superiori sectione tacta sunt, quia magis pertinent ad sacrificium Missæ, quam ad alia officia diuina. Alia etiam concessa Templariis

tractat Couarrutias dict. §. 2. num. 7, sed iam necessaria non sunt.

Igitur iure nouo ca. *Alma*, idem concessum est de diuinis officiis, quod de sacrificio Missæ; scilicet vt in Ecclesiis, & monasteriis possint singulis diebus alia diuina officia dici, sicut prius, cum illis quatuor conditionibus supra declaratis, de quibus, quantum ad hæc diuina officia spectat, nihil addendum occurrit. Solum aduerto, ibi quoad hanc partem (& idem est suo modo de sacrificio Missæ) non tantum concedi licentiam, sed absolute præscribi, vt hæc diuina officia fiant, vt indicant illa verba, *Adiungimus præterea, quod alia dicantur diuina officia sicut prius*, & c. non quod ibi noua imponatur obligatio, sed quod ubi erat, relinqueretur quoad hoc vt diuina officia dicantur sicut prius. Et hæc est ratio, ob quam ibi adiungitur, priuandos esse quotidianis distributionibus Canonicos, qui tempore interdicti horis canonicis non interfuerint. Et idem est proportionaliter de aliis omnibus, qui ad esse tenentur: nam eandem culpam, vel poenam incurrunt, si eo tempore desint, quam in quolibet alio, cæteris paribus.

Sed potest inquiri, quænam officia diuina fieri permittantur singulis diebus cum prædictis conditionibus. Ad quod respondeo, omnia diuina officia, quæ per interdictum prohibentur, permitti. Probatur, quia textus loquitur vniuersaliter, vt patet ex illis verbis, *Missæ celebrentur, & alia diuina dicantur officia sicut prius*. Illud enim relatiuum, *alia*, omnia indifferenter refert; & illa particula, *sicut prius*, eandem distributionem virtualiter includit: nam prius omnia dici poterant; atque hoc videntur omnes tanquam apertum supponere; quia ex textu aperte colligitur.

Solum oportet aduerte, ita sumi hoc loco diuina officia, vt sacramentorum administratio, vel receptio non comprehendatur: nam, vt constat ex contextu capitis, prius de sacramentis disponitur: & postea de Missa, & aliis diuinis officiis: sumuntur ergo condistincte à sacramentis, de quibus seruanda sunt dicta superiori disput. Solum potest hic addi limitatio ex dictis supra de benedictione matrimonij, scilicet, vt benedictiones illæ (nam inter diuina officia computantur) quæ circa personas laicas directe versantur, intelligantur exceptæ, nisi personæ ipsæ alias priuilegium habeant: alioqui etiam cum his circumstantiis celebrari non poterant, cum personæ laicæ non admittantur. Quæritur autem potest, an sit idem de benedictione, vel confectione, quæ incipit in persona laica, & terminatur ad Ecclesiasticam, vt est collatio primæ tonsuræ, & consecratio Virginis. Quidam enim affirmant idem esse dicendum. Sed certe contrarium videtur probabile, quia per illammet consecrationem fit persona suo modo Ecclesiastica: & ita officium illud non sit omnino coram persona laica, quandoquidem in progressu, vel termino eius iam illa est persona Ecclesiastica, seu priuilegiata. Ad hæc vero diuina officia de quibus nunc agimus, applicanda sunt cum proportionem omnia, quæ de Missa diximus, nam simul in textu coniunguntur.

Explicantur aliqua dubia circa celebrationem diuinorum officiorum in festis à iure exceptis.

Tertio obseruandum est de his etiam diuinis officiis concedi, vt in quatuor festiuitatibus anni supra numeratis solenniter & absque illis quatuor restrictionibus celebrentur, sicut de Missa diximus. Quod extenditur etiam ad festiuitatem & Octauam Corporis Domini, & cætera omnia, quæ ibi dicta sunt, hic locum habent. Quædam vero dubia, quæ in Missa locum non habebant, in hunc locum referuamus. Primum est, quando inchoetur

15 Quid concedatur iure nouo c. Alma. Couarr.

16 Dubium est, notandum.

17 Notandum.

18 Dubium.

Quando in-
choatur
tempus ad
diuina offi-
cia in his fe-
stiuatibus.

tempus prædictarum festiuatium quoad hanc concessione. Nam quoad Missæ sacrificium tunc incipit quando in quolibet die licitum est inchoare Missæ sacrificium: quia quando in aliquo die simpliciter conceditur aliqua actio, concedi censetur omne tempus illius diei alias habile ad illam actionem. Quando autem sit legitimum tempus ad inchoandam aliquam actionem, alibi est a nobis declaratum.

19
Quibus ho-
ris fieri de-
beant diui-
na officia
tempore in-
terdicti per-
missa.

Atque hinc certum est, ut minimum licere in his festiuatibus à duodecima hora noctis officium diuinum illi tempore accommodatum; quale est matutinum cum solennitate dicere; & sic cæteras horas canonicas, & quælibet diuina officia suis conuenientibus temporibus inchoare. Pater, quia ab illo tempore incipit in rigore dies ille prout naturalis est, & totus ille est festinus, & in illo iam obligat præceptum seruandi festum, & nonnulla ex mysteriis, quæ illis diebus celebrantur, in illo tempore, vel circa illud cõtingerunt, ut Natiuitas Domini, & Resurrectio. Propter quod vñtatum est in Ecclesia etiam Missæ illis noctibus celebrare, quod maxime in Natiuitate Domini vsus retinuit. Et ideo non est dubium, quin possint etiam tunc dici in loco generaliter interdicto; in nocte vero Resurrectionis licet olim fuerit vñtatum, iam fere mutata est consuetudo: vbi tamen in totum, vel ex parte fuerit reuerentia, obseruari poterit non obstante interdicto: quia quoad hoc omnia licent, quæ sine interdicto licebant. Et in hoc videtur fuisse fundatus Soto, cum dixit, anticipationem illam Missæ noctis Resurrectionis, quæ, per consuetudinem ab Ecclesia approbatam, facta est vsque ad horam nonam vel decimam diei Sabbathi sancti, seruari posse non obstante interdicto, de qua supra dictum est.

20
Festiuatibus
suspensionem
interdicti, in-
cipiunt à
tempore ve-
spertinum.
Glossa.
Couarr.
Calderin.
Nauarr.
Soto.
Leo Papa.

Solum ergo restat querendum, an illa festa incipiant ante ipsum naturalem diem. In quo dicendum est, incipere à tempore vespertinum vñtatumque festiuatibus. Ita docuit Glossa in dict. cap. Alma verb. Assumptionis, quam ibi alij sequuntur & Couarr. 2. part. § 5. num. 5. Item Calderinus, & alij in tractatibus de Interdicto, & Summis verb. Interdictum. Nauarr. nu. 184. Soto in 4. dist. 22. qu. 3. artic. 4. Et ratio est, quia Ecclesiasticæ festiuatibus quoad diuina officia à Vesperis præcedentis diei inchoantur, ut patet ex Leone Papa Epist. 79. alias 81. cap. 1. vbi agens de Dominica Resurrectionis ait, Cui à vespere Sabbathi initium constat adscribi: & in c. 1. de Feriis, idem dicitur de omnibus Dominicis diebus; & aliis festiuatibus id sumitur ex c. 2. adiuncta Glossa. & in Clem. vnica de Reliquiis, & veneratione sanctorum, in fine. Idem supponitur de Festo Corporis Christi. Cui ergo ca. Alma, de his festiuatibus loquatur in ordine ad diuina officia, non est dubium quin de eis loquatur, prout Ecclesiastico more à primis Vesperis computantur.

Ca. Alma.

21
2. Dubium.
Quando he-
festiuatibus
finiuntur.

Statim vero insurgit secundum dubium, quando hæ festiuatibus finiuntur quoad hanc interdicti suspensionem. Nec iam inquirimus, an durent per plures Paschales dies: sed supponimus solum durare per primum diem festiuatibus præter festum Corporis Christi, quod octauam comprehendit quoad hunc effectum, ut supra notatum est: Sed querimus, in qua hora diei hæc suspensio interdicti finiatur. Nam Glossa in dict. cap. Alma, dicit absolui hora vespertina talis diei, & Completorium iam non posse dici solenniter, ac de more, sed cum illis conditionibus quas interdictum requirit: Quam securus est Calderinus in dict. tractatu, & alij, quos Couarruias refert. Fundari autem potest, vel in cap. 2. de Feriis, vbi dicitur, Dominicam diem inchoari à vespere, & terminari ad vespere: vel in ratione, quia cum hæ concessio tantum fiat pro die festo, tantum videtur fieri pro vno die naturali, vel si fiat pro tota octaua, sit pro octo diebus naturalibus: er-

Glossa. opi.

Calderin.

go sicut à vespere inchoatur, ita debent ad vespere fini.

Dicunt nihilominus fere omnes alij Doctores in dict. cap. Alma, suspensionem illam interdicti extendi vsque ad Completorium, ita ut illud etiam possit cum solennitate dici. De quo mihi non est dubium; siue quia Completorium solet in iure sub vespertino officio comprehendere, ut notauit Glossa in cap. vltim. 92. distinct. siue quia illa concessio præcipue est, ut officium talis festiuatibus solenniter dicatur. Vnde cum absoluta sit, ad totum officium extenditur: officium autem integrum festiuatibus, sicut duas Vesperas; ita etiam duo Completoria comprehendit. Præferim, quia fauores ampliandi sunt, & non restringendi. Et hoc etiam confirmat consuetudo. Et nonnihil fauet dicta Clement. vnica de Reliquiis, & veneratione sanctorum, ut ibi notat Glossa verb. In primis, nam indulgentia ibi concessa Glossa pro singulis horis, etiam in vltimo Completorio diei octauæ locum habent, iuxta communem sensum, & consuetudinem Ecclesiæ. Neque obstat cap. 1. de Feriis: quia (præterquam quod sub vtriusque Vesperis potest Completorium comprehendere) caput illud iam non est in vsu quoad multa, nam ibi dicitur ita computari Dominicam diem à vespere in vespere, ut eo tempore ab omni serui opere abstinendum sit; cum tamen constet obligationem cessandi ab opere serui non incipere à vespere Sabbathi, & durare non tantum vsque ad vespere Dominicæ diei, sed per totum diem. Nec etiam ratio illa de die naturali est alicuius momenti: quia ius non loquitur de die naturali, sed de die festo.

Hinc vero suboritur dubium tertium, nam prædicti auctores tantum extendunt hanc concessionem vsque ad horam Completorii, quo finito, aiunt suspensionem interdicti cessare, & dandum esse signum ut deinceps seruetur. Et qui hoc magis amplificant, ad summum dicunt, vnamquamque Ecclesiam, vel monasterium posse in hoc seruare suam consuetudinem circa horam dicendi Completorium. Nam si in monasterio, v. g. tardius dici solet, quam in Ecclesia matrice; quamuis in hac dictum sit, & signum interdicti datum, poterit in monasterio dici hora ibi consueta, & cum solennitate iniure concessa. Non caret tamen difficultate hæc sententia, quia illa suspensio interdicti non tantum est quoad horas canonicas, sed etiam quoad quælibet alia diuina officia, ut statim dicemus: ergo, quamuis tempus horarum canonicarum finitum sit, si oporteret aliquid aliud diuinum officium facere, durate reliquo tempore illius diei festi poterit fieri cum eadem solennitate, ut, v. g. si oporteret publice litanias dicere, aut processionem solemnem facere, aut Episcopalem benedictionem sollemniter concedere, vel aliquid simile. Probatur consequentia, quia c. Alma, absolute concedit hæc fieri sollemniter in his festiuatibus, sed festiuatibus non finitur hora Completorii, sed durat toto illo die naturali vsque ad mediam noctem: ergo per se toto illo tempore durat suspensio interdicti: ut quantum est ex hoc capite, possint illo tempore diuina officia dici absque circumstantiis interdicti: nam quod regulariter non occurrat occasio dicendi sollemniter aliquid diuinum officium eo nocturno tempore, accidentarium est: Præterea in his clericis, qui priuatim dicunt horas canonicas, posset esse frequens occasio vtendi hac libertate: nam, si fortasse postponant horas illius diei vsque ad illam noctem, poterunt libere illas dicere etiam si ab aliis audiantur. Confirmatur denique illa ratio, quod fauor Principis latissime est interpretandus; maxime cum verba in rigore hanc interpretationem admittant.

Nihilominus tamen in re graui & morali non videtur discendum à communi sententia, quam vsus etiam probat. Et fundata videtur in hoc; quod

illa concessio facta est propter diuinum officium illius festiuitatis; & ideo in ordine ad illud est festiuitas computanda: sicut ergo ob hanc rationem incipit à primis vespers; ita finitur in secundo Completorio. Et præterea, quia alias posset tempore noctis talis festiuitatis dici etiam soleniter Matutinum sequentis diei, quod in multis Ecclesiis anticipatur, & in principio noctis dicitur. Quod tamen videtur esse præter intentionem illius legis. Et sequela patet, quia, si toto illo tempore noctis durer suspensio interdicti, quodlibet diuinum officium posset in eo fieri iuxta ea, quæ statim dicemus. Vnde quoad huc saltem effectum videtur mihi omnino seruanda communis opinio, & propter hunc videtur maxime introducta consuetudo illi conformis.

Quarto dubitari potest, quæ diuina officia sint permilla in his festiuitatibus. Respondetur, omnia illa, quæ singulis diebus fieri permittuntur, cum quatuor circumstantiis supra declaratis, his diebus permitti fieri absque illis, & cum solennitate publica; siue sint septem horæ canonicæ, siue benedictiones, aut consecrationes solemnes aquæ, vestimentorum altarium, &c. Ita sentiunt communiter ibi interpretes, quos sequitur Couarruias, part. 2. §. 5. numer. 6. & Nauarrus c. 27. num. 184. 185. 186. iuncto n. 171. & n. 177. & Syluest. Interdictum, §. qu. 2. Tabiena num. 2. & alij. Ratio est, quia illa concessio generalis est, & sine limitatione: non est ergo limitanda, maxime cum fauorabilis sit. Nam, licet talis suspensio interdicti fiat in honorem talis festi, & ideo præcipue intendatur, vt officia Missæ & horarum canonicarum illius festiuitatis solenniter dicantur; tamen concessio ipsa absolute sit; & hoc etiam redundat in maiorem festi honorem, & solennitatem. Et confirmatur, quia eisdem verbis, quibus in illo capite conceditur, vt diuina officia possint celebrari aliis diebus cum circumstantiis interdicti, conceditur postea vt his festiuitatibus possint sine illis celebrari.

Quinto vero dubitari potest: an solennis benedictio nuptiarum illis diebus dari possit: quia disput. præcedenti sect. 1. circa finem diximus, non posse hanc actionem fieri aliis diebus etiam cum circumstantiis interdicti. Respondeo tamen ex vi interdicti non prohiberi, quin in prædictis diebus festi fiat. Ratio est, quia hoc est vnum ex officiis, & ideo sub vniuersali concessione comprehenditur. Aliunde vero ibi etiam fit concessio laicis, vt possint diuinis officiis interesse illis diebus: atque ita cessat impedimentum ratione cuius diximus supra non posse hanc benedictionem dari aliis diebus, etiam cum circumstantiis interdicti: quia sponi ipsi laici sunt, & necessario debent interesse. Tamen, sicut ibi diximus, quando sponsi habent priuilegium, vel licentiā audiendi diuina tempore interdicti, posse illis solennem benedictionem dari: ita hic à fortiori dicendum est, cum hæc facultas eis sit concessa per hanc clausulam c. Alma. Dixi autem, ex vi interdicti: nam si sit alia prohibitio, illa non tollitur per hoc caput, vt est in festo Natiuitatis & Paschatis: nam benedictio nuptiarum absque interdicto prohibita est à Dominica prima Aduentus, vsque ad Epiphaniam: & à primo die Quadragesimæ vsque ad Octauam Paschæ, iuxta Concilium Tridentinum, session. 24. capit. 10. de Reformatione matrimonij. Quod notauit Couarr. dict. §. 5. n. 6. & Soto d. 22. q. 13. post. 4. conclusionem. Qui specialiter dixit in festo Assumptionis posse benedictionem hanc dari solenniter, quia solum loquitur iuxta capit. Alma. Couarruius vero addidit festum Corporis Christi. Vt etque vero omisit festum Pentecostes, quia loquuntur iuxta iura antiqua: nunc vero iuxta Concil. Trident. etiam prohibitum non est.

Sexto quæri potest, an liceat in his festiuitatibus fontem baptismatis benedicere. Nam Couarr. existimat non licere, nisi tantum in die Resurrectionis;

quia tempore interdicti non licet huiusmodi officium facere aliis diebus, etiā seruatis circumstantiis interdicti, cum illa benedictio non sit simpliciter necessaria ad baptismum; & ideo ait non esse simile de consecratione chrisinatis: nam hæc est simpliciter necessaria ad sacramentum Confirmationis. Hæc vero sententia falsa mihi videtur. Tum, quia nullo iure, vel autoritate fundatur, & alioqui est restrictio legis fauorabilis, quæ non est facile admittenda sine ratione cogente, quæ hic nulla est: tum etiam quia illa benedictio fontis non est sacramentum, sed quoddam ex aliis diuinis officiis: ergo comprehenditur in concessione generali. Præterea id quod assumit Couarruias falsum esse credimus: nam benedictio fontis fieri potest tempore generalis interdicti, quibuscumque diebus, in quibus alias fieri poterat seruatis circumstantiis interdicti, vt supra dixi: quia est necessaria ad integram solennitatem Baptismi, quæ solennitas permilla est tempore interdicti. Quod si in illis solennitatibus hoc non liceret, non video cur Couarruias excipiat diem Resurrectionis, cum concessio æqualiter fiat omnibus, nili fortasse, quia solennis benedictio fontis specialiter pertinet ad officium illius diei: sed re vera iam nunc non pertinet, sed ad officium Vigiliæ, quomodo etiam spectat ad officium Pentecostes. Paludanus vero in 4. distinct. 7. quæst. 3. artic. 2. indicat, propter hanc rationem posse hanc solennem benedictionem fieri publice & sine circumstantiis interdicti; non solum in ipsis festiuitatibus, sed etiam in Vigiliis Paschæ, & Pentecostes, quia officium Vigiliæ est de solennitate Paschali, & Pentecostes. in quo opinandum est iuxta supra tractata de inchoatione horum festorum.

Septimo dubitari solet, an in illis diebus liceat sacramenta recipere, aut ministrare etiam illis, qui nullum habent circa hoc priuilegium. Sed hæc res in superiori disput. section. 1. sufficienter tacta est, & ex ibi dictis etiam est resoluta. Diximus enim in priori parte illius cap. Alma, in §. Adiciamus, in qua conceditur, vt singulis diebus possint Missæ vel diuina officia fieri cum supra dictis circumstantiis, non esse sermonem de ministerio sacramentorum: inferius autem in §. In festiuitatibus, quem nunc exponimus, sermo est de diuinis officiis eodem sensu, quo in §. Adiciamus, id est, prout distinguitur ab usu sacramentorum: ergo ex vi huius concessionis non datur specialis licentia recipiendi sacramenta. Est enim in hac materia generalis regula obseruanda, quoties suspenditur interdictum, tantum quoad illum effectum suspendi, qui in concessione declaratur; sicut etiam tantum suspensio durat pro tempore in concessione expresso: quia isti effectus non sunt ita connexi quin possit vnus sine alio prohiberi, aut concedi. Et ideo si concessio est limitata ad vnum, non extenditur ad alios, quandoquidem nec formaliter, & immediate, nec virtute; aut mediate propter connexionem, alios effectus complectitur. Et hæc videtur esse communis resolutio, vt videre est in Couarrui. ibi §. 5. numer. 6. Nauarr. cap. 27. Nauarr. num. 184.

Ab hac tamen generali regulâ excipiendum est Eucharistiæ sacramentum, si vera est opinio, quam superiori disput. probabiliter defendimus: ex vi concessionis illius capit. Alma, licere clericis ministrantibus, vel assistentibus sacrificio Missæ tempore interdicti, ibi communicare, quocumque die, cum Syluestro id affirmante, & Paludanus idem probabiliter sentiente: Quidquid enim licet clericis non sacrificantibus, sed assistentibus tantum, licet etiam laicis, quantum ad præsens spectat, ex his festiuitatibus. Nam ratio est eadem, quia illa extensio ad clericos fundatur in connexionem, quam, per se loquendo, & ex intentione Ecclesiæ, habet communicatio cum assistentia ad sacrificium, connexionem, inquam,

dieb. fontem baptismatis benedicere.

Excluditur limitatio Couarr.

Paludanus

7. Dub. an in his festiuitatibus, licet recipere, aut ministrare.

Conclusio.

Regula generalis.

Couarr.

29

Syluest. Paludanus

inquam, non necessariam, sed ad melius esse: ex qua probabiliter colligebamus hanc generalem regulam, cui conceditur privilegium audiendi Missam tempore interdicti, consequenter concedi, ut possit in illa communicare ex sacrificatis participando. Ibi etiam pro hac parte expendimus verba illius capituli; propter quæ censuimus hanc opinionem piam & probabilem, quamvis propter communem opinionem videatur iam introducta contraria consuetudo, à qua facile recedendum non est. Illud autem, quod attingit Soto 4. distinct. 22. question. 3. artic. 1. post quartam conclusionem, magis indubitatum est nimirum si aliqui communicent in his festiuitatibus ex privilegio, alios non habentes privilegium posse assistere dispensationi sacramenti: quia, cum populo (inquit) concedatur tunc publice interesse sacrificio Missæ, non est cur dubitetur, quin liceat interesse sumptioni Eucharistiæ, cum non sit nisi pars sacrificij. Loquitur autem non de sumptione Sacerdotis, sed alterius personæ privilegiatæ, & illam vocat partem sacrificij, & non male, lato modo loquendo de tota illa actione, quæ inter sacrificandum fit. Quæ ratione sic intellecta nos vti sumus ad inferendum probabiliter, hanc participationem sacrificij assistentibus concedi. Illa tamen ratio in rigore solum probat licere communicare ex ipso sacrificio, vel assistere communioni, quæ in ipsomet sacrificio dispensatur.

Soto.
Certius est
in iis diebus
posse quoniam
assistere dis-
pensationi
Eucharistiæ
in Missa.

30
Dnb. An
licet tunc
assistere
sumptioni
Eucharistiæ,
quia fit
ex communicato
præconsecra-
tis.
Non licet
tunc ex præ-
consecratis
communicare.

31
Potest quilibet
assistere
dispensationi
Missæ extra
Missam rē.
potest inter-
dicti.
Nauarr.

Excepto sa-
cramento
Ordinis.

Dubitari tamen potest octauo, an liceat assistere dispensationi huius sacramenti, quæ extra sacrificium fit ex præconsecratis, ut cum in aliquo altari Sacerdos assistit ad dispensandum hoc sacramentum, & non ad sacrificandum: quia tunc illa dispensatio non est pars sacrificij, sed pure sacramentalis: ergo non comprehenditur sub diuinis officiis, quibus licet assistere in his festiuitatibus ex vi huius cōsecrationis: ergo non licebit aliis fidelibus non privilegiatis huic dispensationi Eucharistiæ assistere. Et quidem in eo casu videtur probabilior communis sententia; scilicet non esse licitam huiusmodi communionem in his festiuitatibus: quia nec est diuinum officium, prout ibi sumitur, nec pars sacrificij; & ita posset communis illa opinio satis commode limitari, si autores eius vellent; nimirum ut procedat de Eucharistiæ sacramento, per sese considerata, & ut extra sacrificium dispensari possit; non vero ut in ipso sacrificio fit, participando ex illo pro modo & conditione offerentis. Vnde, si in privilegio interdum distincte conceditur facultas audiendi Missam, & communicandi tempore interdicti; id fit, ut simpliciter communicari liceat, siue in sacrificio, siue extra illud.

De aliis vero non dubito quin possint assistere dispensationi talis sacramenti, etiam extra sacrificium factæ; non quidem ex peculiari concessione, cap. Alma: nam ibi nulla est, ut argumentum factum probat, sed ex communi iure, vel potius ex non prohibitione iuris communis: quia tempore interdicti non est prohibitum videri, & adorari Corpus Christi, nisi in Missa, ut supra cum Nauarr. notauimus, assistendo autem illi communioni fere nihil aliud fit. Item, quia non est prohibitum fidelibus assistere tempore interdicti administrationi illius sacramenti, quod eodem tempore licite ministratur: nam, si Baptismus solemniter tunc ministratur, quilibet alias non prohibiti, vel excommunicati possunt ibi assistere: imo ipsa solennitas hoc fere secum affert. Idemque est in sacramento Confirmationis: idem erit ergo in presenti; vel in sacramento Extreme unctionis, si ex privilegio alicui detur: de matrimonio vero non est dubium; nec etiam de penitentia, dummodo non sit periculum audiendi confessionem. Solum in sacramento Ordinis ministrando est specialis ratio exceptionis: quia inter sacrificandum ministratur, Et ideo, nisi alias liceat sacrificio assiste-

Ratio generalis est, quia, quoties iura prohibent audire diuina officia, non comprehendunt sacramenta; hæc enim prohibent dare vel recipere; non vero assistere illis, aut ea videre vel audire. Huius autem iuris ratio esse potest: quia dispensatio alicuius sacramenti non est diuinum officium per se commune omnibus fidelibus, id est, quod fiat nomine omnium, & cui alij quasi per se assistant, suo modo participando & communicando in tali officio; sed est peculiare ministerium, quod per se transigitur inter dantem, & recipientem: ad quod aliorum presentia est (ut sic dicam) accidentaria, & quasi concomitans: & ideo non est magis prohibita ex vi interdicti, quam assistere in Ecclesia, aut videre Eucharistiam, vel quid simile. Atque ex his satis videtur constare, quæ officia, & quibus diebus sint vel non sint prohibita ex vi generalis interdicti loci.

De prohibitione diuinorum officiorum in aliis interdictis.

¶ Ono superest, ut breuiter dicam⁹ de aliis interdictis quoad hæc eadem officia diuina. Et primum de interdicto speciali locali dicendum est, in re antiquo esse prohibitum, & facere & audire in illo omnia diuina officia, quæ superius explicata sunt: & quæ prohibentur in tota aliqua terra per interdictum generale. Hoc patet ex eisdem iuribus saepe citatis; & quia quoad hoc eadem est proportio, seu eadem efficacia interdicti singulariter lati circa locum in quem fertur. Hoc autem antiquum ius respectu interdicti specialis loci immutatum non est per cap. Alma, ut constat ex dictis supra de sacrificio Missæ: nam eodem modo loquitur caput illud de Missa & de aliis diuinis officiis; notauitque hoc Couarru. Com. dict. §. 5. numer. 2. Et ideo de hoc interdicto quoad hunc effectum nihil superest dicendum.

Idemque fere est de interdicto personali, tam generali, quam speciali seruata proportionem. Nam per interdictum hoc prohibentur omnes personæ, quæ illo ligantur, ne hæc officia facere, aut eis interesse possint, quocumque in loco, ut ex eisdem iuribus constat. Neque in hac aliqua moderatio facta est præter illam specialem ca. Alma. Vbi in illis quatuor festiuitatibus, interdicti permittuntur interesse diuinis cum limitatione ibi contenta, & à nobis supra declarata circa sacrificium Missæ. An vero liceat personis non interdictis audire hæc officia si ab interdictis dicantur; & conuerso an clerici non interdicti possint ea dicere, quamvis personæ interdictæ ad sint, si eas excludere non valeant; dictum supra est de sacrificio Missæ, & idem est hic proportionaliter sentiendum.

SECTIO IV.

Quam graue peccatum sit in Ecclesiasticis personis violare interdictum circa diuina officia, & quibus modis id fiat & puniatur.

De hac re distinctius dicamus; oportet in primis distinguere duo genera personarum, quæ possunt interdictum violare; scilicet Ecclesiasticarum, & laicarum. Sub laicis comprehenduntur